

På sporet af de fælles europæiske værdier

Af Cecilie Banke

Demonstrationerne i forbindelse med Krystalnatten er prisværdige — især hvis de udmøntes i praksis over for eksempelvis indvandrere.

Fælles demonstrationer for gode værdier er i udgangspunktet altid gode. Det er den slags, man som et engageret menneske kan blive høj af. Alene fornemmelse af, at her er der noget, vi står sammen om, er fælles om, er med til at rykke bevidstheden fra det snævre personfikserede til det store og fælles. Og det er noget, der paradoksalt nok rykker i en ellers stærkt individualistisk præget tid.

Derfor er der i udgangspunktet kun godt at sige om de mange demonstrationer, der i går fandt sted rundt om i Europa på 62-årsdagen for Krystalnatten i Berlin, og som var en fælles manifestation imod fremmedhad, racisme og nazisme.

De var alle del af et ædelt foretagende, der handler om respekt for det enkelte menneske uanset hudfarve, religion og sociale ståsted. Værdier, som er og altid har været bærende i den europæiske civilisation. Som Gerhard Schröder udtalte i forbindelse med demonstrationen i Berlin: "Vi kan ikke og vil ikke tolerere, at folk bliver ofre for vold alene pga. af deres hudfarve, religion eller sociale ståsted."

I den forstand kan man se demonstrationerne i går som del af den proces, der i øjeblikket foregår i flere europæiske lande, og som handler om et opgør med historiens skyggefulde sider, og hvor meningen er, at man efter dette opgør kan komme ud på den anden side og starte etableringen af et fælleseuropæisk værdi- og normsæt.

Med i denne proces hører Holocaust-konferencen i Stockholm for knapt et år siden, og de europæiske stats- og regeringslederes sanktioner mod Østrig. Det er i realiteten et opgør med fascismen og det menneskesyn, der ligger i den del af den europæiske modernitet.

Større åbenhed

Spørgsmålet er imidlertid, om denne opvisning i, hvad der er indbefattet af de europæiske værdier, og som trækker ganske heftige vekslere på historien, blot er et skyggespil, eller om der reelt ligger vilje til handling bag? Et er at fremhæve Europa som et humanismens højborg. Noget andet er at realisere det.

På den ene side kan man se disse manifestationer som et forsøg på at danne præcedens for et nyt og politisk set mere åbent Europa.

Et Europa, der via forsagelsen af nazismen finder en fælles platform at arbejde videre fra, hvor denne platform er et fælles menneskesyn. Det er den positive vurdering.

Følelser kontra aktion

Den negative vurdering er den, der med baggrund netop i historiens mere skyggefulde sider samt i den reelle praksis i flygtninge- og indvandrerpolitikken, lige præcis ser demonstrationerne som det politisk korrekte Europas velmenende bestræbelser på at vise en tolerance, som ikke kommer længere end til følelsen.

For med til historien om Krystalnatten hører også den side, at de europæiske lande kun i begrænset omfang var villige til at åbne dørene for de mennesker, der ikke blev tolereret i datidens Tyskland.

Dengang var der også megen god vilje, som imidlertid ikke rakte længere end dertil, hvor det begyndte at være truende for ens egen eksistens. Og så er det jo sin sag at være del af noget stort, når det bare handler om følelsen, og ikke handlingen.

Skal man således være fuldbyrdigt medlem af det europæiske værdi- og normsæt, er det ikke nok at tilkendegive sin foragt over for racisme, fremmedhad og nynazisme.

De demonstrationer, der fandt sted rundt om i Europa igår, må følges op af reelle bestræbelser på at udvise tolerance også i praksis. Det er let nok at fremmane et nyt spøgelse, som man kan gå til fælles front imod. Noget helt andet er at løse de faktiske problemer, der er i de enkelte samfund mod såvel at modtage som at integrere nye befolkningsgrupper. Alene det er værd at demonstrere for.

Cecilie Banke er forsker ved Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier.